

Markkarteringsresultat Värnamo kommun

Vad är jordbruksmark?

Jorden som odlas är ett resultat av biologiska och fysikaliska processer som lantbrukare i århundranden arbetat med att förbättra. Åkermarken består inte endast av de översta 20 centimetrarna utan också av alven som med sin struktur bidrar till växterna med växtnäring, och förhållanden mellan vatten och luft. Jorden får olika egenskaper beroende på många olika faktorer som exempelvis lerhalt, mullhalt och pH.

- Lerjordar (>5% ler) bildar aggregat som ger jorden bättre egenskaper som snabbare upptorkning på våren, ökar den vattenhållande kapaciteten, lättare jordbearbetning och bättre transport av syre till växtrötterna. Om lerjordar saknar dessa aggregat kan jorden bli tvärt om. Exempel på åtgärder för att förbättra leraggregat är strukturkalkning.
- Sandjordar (<5% ler) saknar den sammanhållande strukturen som lerjordar. Näringsämnen lakar lättare ur och jorden kännetecknas av en lägre vattenhållande förmåga.
- Mull är jordens innehåll av organiskt material. Mull ökar jordens vattenhållande kapacitet och skapar struktur. Till skillnad från lerhalten, går det att öka eller minska mullhalten i jorden. Ett sätt att öka mullhalt är genom att använda stallgödsel, lämna kvar skörderester som halm eller reducerad jordbearbetning. Även om det går att ändra jordens mullhalt är det långsamma processer som tar många år.
- pH-värde i jorden bestämmer bland annat hur lättillgängliga växtnärsämnen är och kan ha en avgörande roll vid art och sortval av grödor. Det optimala pH-värdet bestäms framförallt av ler- och mullhalten där högre lerhalt kräver ett högre pH. För mullhalt önskas ett lägre pH vid hög mullhalt.

Flytta jordbruksmark

Jordbruksmark är inte ett odlingssubstrat som man enkelt flyttar på. Om man flyttar matjord, så flyttar man bara matjord - man skapar inte ny jordbruksmark. Men på en nyodling kan matjorden från en jordbruksmark göra nytta och kanske få igång den nyodlingen fortare än den annars hade kommit igång. En nyodling i Småland innebär att man får en åker med mycket sten som jorden "föder" varje år vilket ger en försämrad kvalitet på marken och ger skördesänkning och ökade kostnader.

En lerjord kan vara något svårare att flytta på då aggregaten och strukturen på jorden kan komma att skadas. Jorden bör flyttas till nyodling för att "sätta igång" den nya jorden. Att flytta jorden till ett redan existerande odlingsområde kan skapa problem, om inte lantbrukaren är medveten om de extra kraven för att få god struktur på jorden. Tidpunkt för flytt är också viktigt för att inte skada jorden. För tidigt betyder oftast att jorden är för blöt och kan skapa packningsskador. Om jorden torkar för mycket kommer den bli hård som betong.

Resultat Markkartering

Bilaga 1 ger en förklaring till vad de olika analyserna betyder och hur de kan tolkas. Där finns även gödselrekommendationer för de olika klasser.

I tabell 1. Presenteras resultatet från Markkartering 2024 av beställare Värnamo kommun.

Tabell 1. Resultat Markkartering 2024

	pH	P-Al	Klass	K-Al	Klass	Mg-Al	Ca-Al	Ler	Klass*	Mull	Klass**
1	5,2	6,2	III	3,7	I	1,6	15	2,6	sv l	2,0	mf
2	5,8	5,8	III	4,4	II	8,1	80	14,8	l	3,3	mmh
3	6,1	3,7	II	10	III	30	174	38,7	ML	3,9	mmh
4	6,0	6,0	III	12	III	27	201	33,6	ML	5,2	mmh
5	5,8	4,1	III	5,0	II	7,8	90	14,0	l	3,2	mmh

* sv l = svagt lerig jord, l = lerig jord, LL = lättlera, ML = mellanlera, SL = styv lera, MSL = mycket styv lera

**mf = mullfattig, nmh = något mullhaltig, mmh = måttligt mullhaltig, mr = mullrik, mkt mr = mycket mullrik

pH-värdet för skiftet ligger under rekommendation. Mål-pH för ett skifte varierar beroende på vilken mull- och lerhalt skiftet har. För punkterna 2-5 bör pH ligga runt 6,3-6,4 och för punkt 1 bör pH ligga runt 6,0.

Fosforklassen ligger runt III, det vill säga i den klass som eftersträvas. För kalium ligger det något blandat. Generellt brukar en högre lerhalt ge något högre kaliumklass då det frigörs kalium naturligt från lermineraler medan på lättare jordar utlakas.

Vid frågor kontakta Växtodlingsrådgivare Emma Brihall

Mejl: emma.brihall@hushallningssallskapet.se

Mobil: 072-220 78 79